

Karel Wellinghoff
Het harde paradijs

Opkomst, bloei en neergang van Bhagwan Shree Rajneeh (Osho)
Aspekt 2017

Aat-Lambèrt de Kwant

Er is veel geschreven over de methoden van Osho die in de vele therapiegroepen in zijn ashram werden toegepast. Hoe het daar toeging, is niet bij velen bekend.

Karel Wellinghoff doet in dit boek een penetrerend, indringend verslag als deelnemer aan de groepen en hij beschrijft wat de gevolgen waren in de relaties van mensen en de maatschappelijke impact op hen. Omdat het boek heet van de naald is geschreven heb je het gevoel bij dit explosieve gebeuren betrokken te zijn. En het gaat er 'heet' aan toe in die therapiekamertjes,, een soort keldercellen zonder ramen en zonder ontsnappingskansen. Sommigen zullen misschien moeite hebben met de letterlijke beschrijving van de heftige vrijpartijen, maar juist in deze tijd, waarin wij worden geconfronteerd met allerlei extreme geweldsuitingen, geeft het boek zicht op wat er zoal sluimert en broeit in de menselijke psyche. De therapeuten van Bhagwan (Osho) hanteerden breekijzers om velerlei verdrongen trauma's en onderhuidse spanningen in het licht van bewustzijn te brengen.

Hoewel de leidster erop wijst dat je elkaar moet gaan liefkozen, maar dat het niet perse 'de bedoeling is dat je gaat neuken', mag dat wel; hoofdzak is dat je elkaars seksuele energie voelt en wilt voelen, En het wordt ook enthousiast gedaan.

Wellinghoff schrijft hier uitvoerig over, ook over de weerstanden die hij daarbij voelde al heeft hij er wel begrip voor om mensen zo uit hun cocon te laten komen.

De andere sessies vinden bovengronds, in een fraai, tussen weeldering groen gelegen koepelhuis. 'Jullie hebben harde dagen achter de rug,' zegt de nieuwe groepsleidster, 'maar vanaf nu zal er met zachte energie gewerkt worden.'

In het boek wordt verslag gedaan van zowel de negatieve als positieve effecten. In zijn nawoord wijst Wellinghoff op de verbijstering over deze goeroe, die alle kenmerken vertoonde van een 'narcistische' persoonlijkheid, zoals zijn critici hem omschrijven, en de verlichte meester die hij onmiskenbaar ook was. 'Als er ooit een spiritueel leraar is geweest die hartgrondig aan de weg timmerde en zo'n beetje alles deed wat verboden is in goeroeland – zeker in het van spiritualiteit en goeroes doortrokken, onmetelijke India – dan is het Bhagwan Shree Rajneesh, die kort voor zijn dood zijn naam veranderde in Osho'. 'Ik daag jullie uit om uit jullie graven te komen, omdat de wijze waarop jullie geleefd hebben niet de ware Weg is. Ik leer je hoe je vrij kunt zijn en dan laat ik het aan jou over om te doen wat je wilt met je vrijheid. Een sannyasin is iemand die zichzelf schept en daar de hele verantwoordelijkheid voor neemt.'

Wellinghoff is ook kritisch over zijn vroegere goeroe die hij een volstrekt egoloze egoïst noemt. Duizenden mensen gaven gehoor aan deze oproep en lieten huwelijk en baan achter zich om te participeren in de communes. Wat hij opriep in mensen die naar hun spirituele levenswortels zochten was sterker dan hun verbondenheid met gezin en werk. 'Laat de doden de doden de doden begraven,' riep hij Jezus na. Dat dit alles bij de meesten niet tot een spirituele doorbraak leidde, maar meer tot ellende, kan deels op zijn conto geschreven worden, want er gebeurden dingen in Rajneeshpuram die echt niet door de beugel konden, ongeacht de uitleg en verklaringen van de goeroe zelf. Maar de overtuigingskracht waarmee hij ons 'lokte' gaf richting aan die 'heilige onrust in ons, aan die roep tot een innerlijke ommekeer, die niet in de soberheid van christelijke kloosters of boeddhistische tempels gezocht hoefde te worden, maar zich onder de hoede van een gerealiseerde Meester met hart en ziel kon uitschreeuwen, zingen en dansen.' In de Poona-tijd wees Osho ook naar de stilte, waarin iedere spirituele realisatie zich moet voltrekken, maar tegelijk rebelleerde hij tegen wat daaronder verstaan wordt in de meditatieve bezinningstradities. 'Als je stil bent zoals de dood, dan is die stilte betekenisloos. Echte stilte zal zich in je voltrekken als je totaal levend bent, vitaal, trillend van leven en energie. Dan is stilte betekenisvol.'

Woorden die Karel Wellinghoff destijds ten diepste beaamde en met hem velen die zich verbonden wisten met dit levensgevoel en nam met hen deel aan de vele therapiegroepen in de

ondergrondse kelders aldaar, waarin ze hun negativiteit en innerlijke kneuzingen uitleefden onder begeleiding van therapeuten die tot het uiterste gingen. Het thema was altijd: doorleven en dan loslaten; een snelkookpan waarin niemand gespaard werd. Daarna konden zij zich bovengronds overgeven aan zang en dans en aan het aandachtig luisteren naar de lezingen (beter: toespraken) van Bhagwan.

Wellinghoff schreef een pakkend boek over zijn weg in deze beweging en we maken mee hoe hij en zijn vriendin er hun weg in vonden en hoe zij de 'ontploffing' beleefden die, na de arrestatie en later verbanning van Bhagwan (Osho) uit Amerika, de hele ashram uiteen deed spatten.

De ondertitel spreekt van opkomst en neergang van de Osho-beweging, maar dat is niet helemaal juist: er is sprake van toenemende belangstelling, ook bij jongeren die veel naar zijn video's kijken en zijn er nog vele therapeuten (en meditatie-groepen) die door Osho werden en worden geïnspireerd.

Het Harde Paradijs is een met vaart geschreven, onthullend boek over een van de invloedrijkste spirituele leraren van deze tijd. Het is een treffend en letterlijk verslag van wat Wellinghoff daar in Poona meemaakte en ervoer en is erin geslaagd ons een belangwekkend document (want dat is het!) na te laten, al zullen sommige sanyassins (zo bleek mij) niet blij zijn met de kritische kanttekeningen..

Hoewel ik sinds 2010 sannyasin ben, ben ik nooit in Poona geweest en na lezing van het boek van Karel Wellinghoff denk ik als ik daar ook geweest was mijn leven een heel andere wending genomen zou hebben, zoals ik ook veranderde na mijn confrontaties met Osho. Er kwam bij mij tijdens enkele meditaties destijds al veel boosheid, agressie en heel oud verdriet boven, dat wel leidde tot een soort catharsis, een zuivering. Daarna kon de verstilling komen en kon ik hand in hand met anderen het 'aum' zingen. Ook het fysieke contact met mannen en vrouwen was voor mij een totaal nieuwe, maar ook heel confronterende ervaring. Het heeft mij veranderd ja, maar hoe ik uit Poona gekomen zou zijn?

Ik weet het niet eerlijk gezegd.

Het boek van Karel Wellinghoff heeft er wel toe geleid dat ik ga nadenken hoe ik mijn sanyassin zijn verder ga invullen.

Lezen dus dit confronterende boek!

Karel Wellinghoff

Het Harde Paradijs. Opkomst, bloei en neergang van Bhagwan Shree Rajneesh (Osho) en hoe het was in de therapiegroepen.

Uitgeverij Aspekt, Soesterberg 2017

www.uitgeverijaspekt.nl

259 pp, ISBN 9789463381840